

SLUTSATSER FRÅN HÖSTVETE MOT NYA HÖJDER

Lantbrukare, rådgivare och forskare som deltagit i projektet Höstvetete mot nya höjder är överens om att skördarna kan höjas med minst 10 – 20 procent. Kunskapsluckor och orsaker till att höstveteskördarna har stagnerat har identifierats inom projektet. För att förstå orsakerna till att skördarna varierar mellan gårdar, trots likartade förutsättningar, har 32 lantbrukarintervjuer genomförts i landets fyra största höstveteregioner.

Intervjuerna visade att gott management, bra tajming i fältarbetet och god markbördighet var de viktigaste förklaringarna till att vissa lantbrukare har högre skördar.

Projektet var ett samarbete mellan Odling i Balans, Växtråd, Hushållnings-sällskapet och SLU. Det finansierades av Lantmännens Forskningsstiftelse, Stiftelsen Lantbruksforskning, LRF och Yara.

Stiftelsen Lantbruksforskning

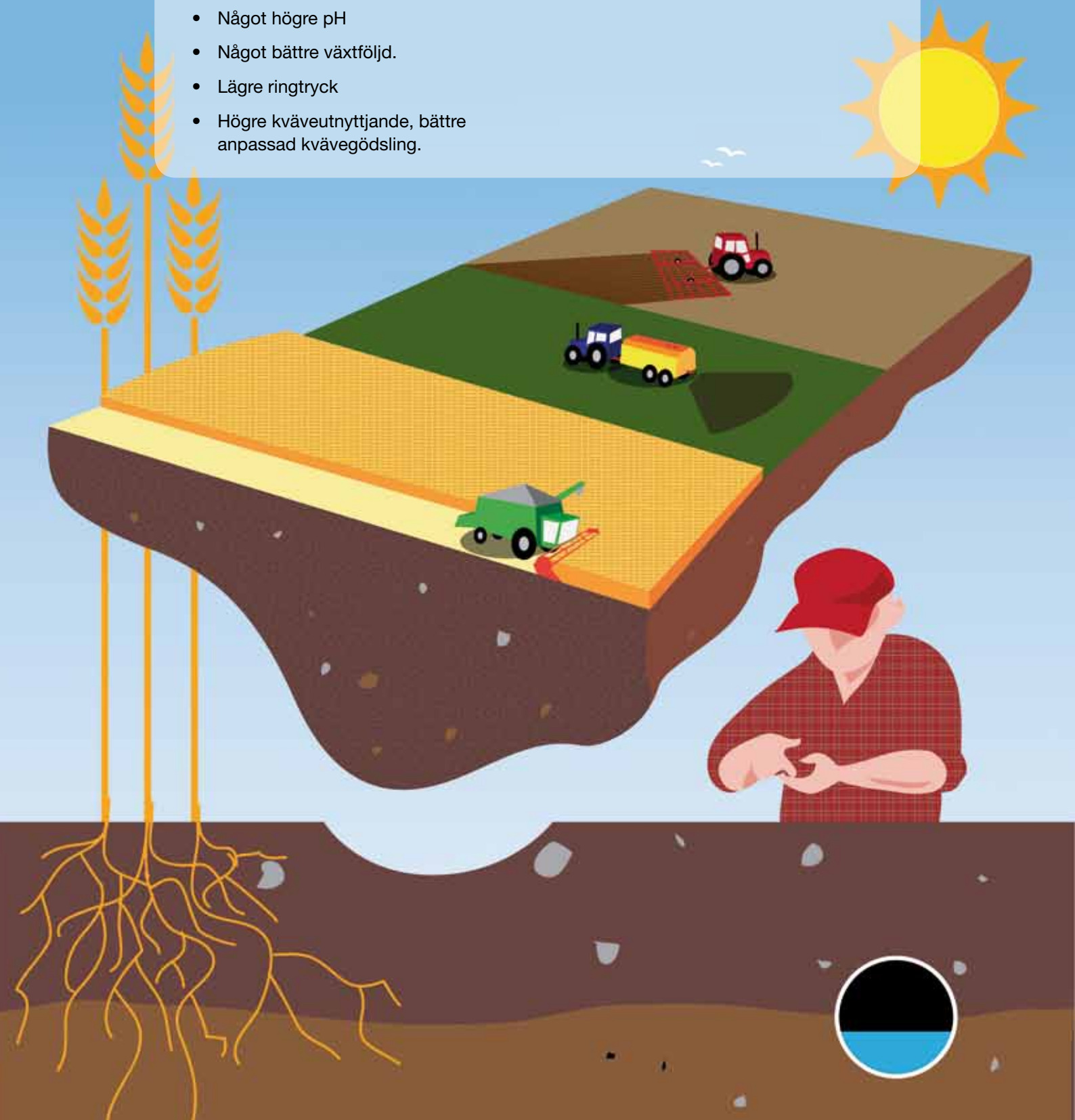

HÖGA SKÖRDAR

- Rätt beslut, vid rätt tid utifrån rätt prioriteringar.
- En högre medvetenhet om management betydelse.
- God planering vad det gäller extra personal.
- Något högre fosforklasser
- Något högre pH
- Något bättre växtföljd.
- Lägre ringtryck
- Högre kväveutnyttjande, bättre anpassad kvävegödsling.

NORMALA SKÖRDAR

- Fältaktiviteter ibland vid fel tidpunkt.
- Mer svårbearbetade jordar, fler upplever markpackning som ett problem, (speciellt i Mälardalen).
- Vanligare med omsådd.
- Fler anger att det är viktigare att hålla nere kostnaderna än att få hög skörd.

För att kunna uppnå avkastningsökning krävs **kunskap om alla påverkande aspekterna** för grödan. Detta kräver **samverkan mellan olika discipliner**.

Rätt sort utifrån lokala förutsättningar är en av grundbultarna för höga skördar.

Såtidpunkten är en mycket viktig skördebestämmande faktor. En faktor som är viktigare ju längre norrut i landet höstvetet odlas.

Höga höstveteskördar kräver **god markstruktur** som ger rötterna möjlighet att exploatera markprofilen under växtsäsongen.

På jordar med naturligt hög grundvattennivå är **god dränering** en grundförutsättning för odling.

Tillskottsbevattning i rätt utvecklingsstadium kan öka skörden med ca 15 procent.

Skördepotentialen kan ökas genom en **noggrann anpassning av kvävegivan till årsmån och plats**. Precisionsgödsling anpassad till inomfältvariationer ökar skörden med i genomsnitt 3 procent.

Låga fosfortal (PAI lägre än 6) eller **lågt pH** (lägre än 6,3) i marken skall åtgärdas om man vill försäkra sig om en hög skörd.

Med **bra förfrukt** blir avkastningen i genomsnitt ett ton större än med höstvetete som förfrukt.

Generellt är det **god status vad det gäller ogräskontrollen i svensk höstveteodling**. Det är viktigt att **upprätthålla** den och vara observant på uppförökning av gräsogräs. Skördeförlusten vid utebliven direkt ogräskontroll uppgår i genomsnitt till 11 % men med risk för betydligt större förluster beroende på ogräsart och grödans konkurrenskraft. Förebygg herbicidresistens genom att utnyttja integrerat växtskydd.

Sjukdomar och skadeinsekter orsakar skador varje år men i varierande omfattning och med stora variationer mellan år och plats. Med ökade insatser i form av bekämpningsmedel, odlings-tekniska åtgärder och optimal skötsel av grödan skulle veteskördarna kunna öka, men det är inte troligt att alla bekämpningsinsatser skulle vara lönsamma eller överensstämmande med intentionerna för integrerat växtskydd.

Viktiga kunskapsluckor

Managementfrågorna är komplexa och behöver belysas ytterligare. Det saknas enkla verktyg för odlare, som visar vad det betyder i skörd och netto att göra rätt saker i rätt tid.

Forskarna har identifierat områden som behöver uppdateras eller där nya studier behövs. Inom flera områden används äldre kunskap vilken behöver uppdateras för dagens sortmaterial. Det gäller etablering, gödsling, bevattning, dränering och växtskydd. En del kunskapsluckor beror på nya förutsättningar utifrån ett förändrat klimat. Nedan följer identifierade utvecklingsområden:

- Metodik för att förbättra management på gårdsnivå.
- Robusta och resistent sorter för nordiska förhållanden.
- Grödmodeller som förklarar skörd utifrån väder, klimat, sort och skötsel.
- Såtid, utsädesmängd, sådjup och radavstånd för dagens sorter.
- Alvens betydelse för skördepotentialen.
- Dräneringsförsök för att klargöra känslighet för vattenmättnad samt optimalt djup och avstånd mellan dräneringsledningar.
- Praktiska metoder för att bedöma markens mineralisering för platsspecifik gödsling.
- Gödslingsstrategier med kompletteringsgödsling, kopplat till beståndsutveckling.
- Kort- och långsiktiga effekter av växtföljd på ogräs och skadegörare.
- Strategier för att motverka och hantera en ökad resistens hos gräsogräs, skadeinsekter och växtsjukdomar.
- Frost, svampangrepp och isbrännors betydelse för utvintring och täckningsgrad på våren och hur det påverkar skörden.

Projektet är sammanfattat i boken "Höstvete mot nya höjder".
Den går att beställa eller ladda ned från www.odlingibalans.com